

Sygn. akt VII U 1231/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Michalska

Protokolant: Mateusz Mućka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lipca 2018 r. w Warszawie

sprawy J. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania J. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 26 lipca 2017 r. znak: (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. C. (1) prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych od daty złożenia wniosku tj. 26 czerwca 2017 r.

UZASADNIENIE

W dniu 2 sierpnia 2017 r. **J. C. (1)** złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia

26 lipca 2017 r. znak: (...) na podstawie której odmówiono mu prawa

do wcześniejszej emerytury. Odwołujący nie zgodził się z powyższą decyzją, wskazując,

że faktycznie pracował ponad 15 lat w szczególnych warunkach. Poinformował również,

że Zakłady (...) już nie istnieją i nie ma możliwości dostarczenia świadectwa pracy w warunkach szczególnych, a na dowód tej pracy przedstawił w ZUS oświadczenie i zeznanie świadka (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 18 sierpnia 2017 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na treść art. 184

i art. 32 ustawy o emeryturach i rentach FUS oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wskazując, że odwołujący

nie spełnia warunków wymaganych do uzyskania wcześniejszej emerytury, gdyż nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wskazał również, że do stażu pracy nie został uwzględniony okres zatrudnienia odwołującego

od 1 sierpnia 1974 r. do 14 sierpnia 1975 r. w Zakładach (...), ponieważ odwołujący nie przedstawił świadectwa pracy w warunkach szczególnych, a przedłożone przez niego zeznania świadków nie są wystarczającym dowodem w postępowaniu przed organem rentowym (odpowiedź na odwołanie k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 czerwca 2017 r. J. C. (1) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o wcześniejszą emeryturę. Do wniosku odwołujący załączył kwestionariusz z informacjami o okresach składkowych i nieskładkowych oraz dowody na ich potwierdzenie, w tym również oświadczenie o braku dokumentów dotyczących zatrudnienia w (...) w W. oraz pisemne zeznania świadka (wniosek o emeryturę z 26.06.2017 r. z załącznikami k. 1-19 a.r.).

Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał w dniu 26 lipca 2017 r. decyzję znak: (...)na podstawie której odmówił przyznania J. C. (1) prawa do wcześniejszej emerytury, wskazując, że na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 1974 r. do 13 sierpnia 1975 r. w Zakładach (...) ponieważ dołączone do wniosku zeznania świadka oraz oświadczenie nie mogą być dowodem wykonywania prac w szczególnych warunkach. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że przyjął za udowodniony staż pracy w łącznym wymiarze 27 lat, 2 miesiące i 6 dni, w tym 3 miesiące i 24 dni okresów nieskładkowych i 26 lat, 10 miesięcy i 12 dni okresów składkowych, a także staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 9 miesięcy i 6 dni (decyzja ZUS z 26.07.2017 r. k. 20 a.r.).

W tok postępowania Sąd ustalił, że w okresie od 1 września 1971 r. do 14 sierpnia 1975 roku J. C. (1) był zatrudniony w Zakładach (...) – W. w W. (dalej także jako (...) W.). Początkowo odwołujący pracował w ww. zakładzie w charakterze ucznia szkoły przyzakładowej. Jeszcze w trakcie nauki w szkole zawodowej odwołujący odbył kurs podstawowy spawania łukowego, który ukończył w dniu 25 czerwca 1974 r. Po ukończeniu kursu, od 1 sierpnia 1974 r. odwołującemu powierzono stanowisko ślusarza-spawacza. Faktycznie odwołujący do końca zatrudnienia zajmował się wykonywaniem prac spawalniczych. Praca odbywała się w systemie zmianowym, na hali produkcyjnej, która znajdowała się obok hali odlewniczej. Zakład, w którym odwołujący pracował, był zakładem produkcji cementowozów, zajmował się wytwarzaniem cystern do przewożenia cementu, beczek przemysłowych i dźwigów samojezdnych. Na hali odlewniczej odlewano duże elementy cystern, które następnie były spawane i uzupełniane o komponenty i podzespoły na hali, w której pracował odwołujący. Przez większą część pracy odwołujący wykonywał swoje obowiązki w boksie spawalniczym, gdzie łączył poszczególne elementy i podzespoły. Zdarzało się, że odwołujący spawał cysterny od środka; musiały być spawane od środka i na zewnątrz. Podział pracy na czynności w boksie spawalniczym i przy większych elementach kształtował się w zależności od cyklu pracy w zakładzie; odwołujący zazwyczaj przez kilka dni pracował w boksie, a następnie kilka dni przy cysternach. W trakcie pracy odwołujący zużywał około 3-4 paczek elektrod, każda po około 180 sztuk, korzystał również z takiego wyposażenia jak fartuch spawalniczy, rękawice, okulary i kask. Na halach produkcyjnych panował bardzo duży hałas, pracownicy mieli do dyspozycji waty oraz korki dźwiękochłonne do uszu w celu jego wytlumienia (książeczka spawacza odwołującego k. 46v-47 a.s., zeznania świadka W. W. k. 21-23 a.s., zeznania J. C. (1) k. 23-24 a.s.; legitymacja ubezpieczeniowa odwołującego – karty nieoznaczone a.r. tom I, świadectwo pracy z 14.08.1975 r. k. 10 a.r., informacje o angażach k. 12-13 a.r. – tom II)

W toku postępowania Sąd dopuścił również dowód z opinii biegłego specjalisty ds. BHP celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego w powyższym okresie zatrudnienia stanowiła pracę w warunkach szczególnych (k. 25 a.s.). W opinii biegłej sądowej z zakresu (...) praca wykonywana przez J. C. (2) w trakcie zatrudnienia w (...) W. w okresie od 1 listopada 1974 r. do 14 sierpnia 1975 r. była wykonywana w warunkach szczególnych,

w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Biegła wskazała, że prace spawalnicze zostały wyróżnione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., przy czym w jej ocenie pracownik podejmujący pracę bezpośrednio po ukończeniu przyzakładowej szkoły zawodowej nie posiada wystarczających umiejętności aby wykonywać pracę wymagającą uprawnień spawacza. Po ukończeniu kursu podstawowego spawania niezbędny jest okres kilkumiesięczny do ugruntowania wiadomości i umiejętności do samodzielnego spawania, dlatego zdaniem biegłej można przyjąć, że odwołujący po ukończeniu kursu łączył stanowiska ślusarza-spawacza przez okres trzech miesięcy. W związku z powyższym biegłą przyjął, że odwołujący samodzielnie wykonywał prace spawacza od 1 listopada 1974 roku (opinia biegłej sądowej ds. BHP k. 29-35 a.s.).

Powyższych ustaleń stanu faktycznego Sąd Okręgowy dokonał na podstawie wymienionych wyżej dowodów z dokumentów, zeznań świadka i odwołującego, a także w oparciu o opinię biegłej sądowej z zakresu bhp. W ocenie Sądu dowody te, w przedstawionym wyżej zakresie, były wiarygodne, przekonywujące oraz wzajemnie zbieżne w kontekście okoliczności, jakie z nich wynikały.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka W. W. w całości. Świadek pracował z odwołującym w tym samym zakładzie pracy, a okres jego zatrudnienia przypadła na okres sporny w niniejszej sprawie. Ponadto świadek był w stanie wskazać czym odwołujący się zajmował, a jego zeznania w tym zakresie korespondowały z pozostałymi dowodami. Podobnie Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego, który stosunkowo szczegółowo przedstawił czym zajmował się w spornym okresie zatrudnienia i jak ono przebiegało.

W tym kontekście Sąd posiłkowo uwzględnił również wyjaśnienia odwołującego udzielone na rozprawie w dniu 14 listopada 2017 r., które odwołujący następnie potwierdził na kolejnej rozprawie w trakcie składania zeznań.

Sąd podzielił również wnioski opinii biegłej sądowej M. M..

W przedmiotowej opinii biegła przedstawiła swoje stanowisko w sposób rzeczowy, jasny i zrozumiały, a dodatkowo odniosła się do okoliczności faktycznych wynikających z dowodów w postaci dokumentów, zeznań świadka i odwołującego. W ocenie Sądu opinia biegłej czyni zadość wymogom fachowości i w pełni odpowiada na pytanie stanowiące podstawę tezy dowodowej.

Strony nie kwestionowały przedstawionego wyżej materiału dowodowego i nie wnosiły o jego uzupełnienie, toteż Sąd uznał go za wystarczający do wydania rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. C. (1) było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył możliwości przyznania odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Do uzyskania powyższego świadczenia konieczne jest spełnienie przesłanek określonych w art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270). Zgodnie z treścią ww. przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. w dniu 1 stycznia 1999 r., osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn, oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, wynoszący 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia

do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Listę prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewidziano w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 nr 8 poz. 43). Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodatkowo, zgodnie z powołanym rozporządzeniem, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

- 1) posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia),
- 2) wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia, oraz
- 3) osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia) oraz być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

W niniejszej sprawie było bezsporne, że J. C. (1) osiągnął odpowiedni wiek emerytalny i legitymuje się stażem pracy (sumą okresów składkowych i nieskładkowych) w wymiarze przekraczającym 25 lat. Odmawiając odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionował przesłankę stażu pracy odwołującego w warunkach szczególnych. W ocenie organu rentowego odwołujący udowodnił w wymiarze jedynie 14 lat, 9 miesięcy i 6 dni, zaś na poczet stażu pracy w warunkach szczególnych nie mógł zostać zaliczony okres zatrudnienia odwołującego w Zakładach (...) – W. w W. z uwagi na brak dowodów. Odwołujący wskazał z kolei, że z uwagi na likwidację tego zakładu pracy nie jest w stanie przedłożyć żadnej dokumentacji potwierdzającej charakter i rodzaj wykonywanej przez niego pracy w trakcie spornego okresu zatrudnienia.

Zgodnie z utrwalonymi poglądami orzecznictwa w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Według art. 473 § 1 k.p.c. w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron. Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 k.p.c., sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 2007 r., I UK 111/07). Oznacza to, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być wprawdzie udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, jednakże zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97 i z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30 października 2013 r., III AUa 269/13).

Kierując się powyższym Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe z zebranych w sprawie dokumentów, zeznań świadka i odwołującego oraz z opinii biegłej sądowej z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, która analizowała sporny okres zatrudnienia odwołującego oraz charakter wykonywanej przez niego pracy pod kątem możliwości zaliczenia go jako pracy w warunkach szczególnych zgodnie

z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Konsekwencją tak przeprowadzonego postępowania było stwierdzenie, że w trakcie zatrudnienia w (...) w W. J. C. (1) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A wspomnianego wyżej rozporządzenia w postaci pracy spawacza. Załączone do akt sprawy i akt rentowych dokumenty w postaci legitymacji ubezpieczeniowej, świadectwa pracy oraz informacji o angażach i powierzeniu stanowiska, jak również korespondujące z nimi wyjaśnienia i zeznania odwołującego potwierdzają, że J. C. (1) w okresie

od 1 września 1971 r. do 14 sierpnia 1975 r. był zatrudniony w ww. zakładzie pracy. Początkowo odwołujący świadczył pracę na rzecz (...) w W. jako uczeń przyzakładowej szkoły zawodowej. W ostatnim roku edukacji, tj. w roku 1974 odwołujący odbył kurs podstawowy spawania łukowego, którego zakończenie zbiegło się z zakończeniem nauki w szkole zawodowej. Jak wynika z informacji o angażach, jeszcze przed końcem kursu, bo już od 17 czerwca 1974 roku, odwołującemu powierzono stanowisko ślusarza-spawacza, przy czym z zeznań tak odwołującego wynika, że w wykonywał w tym czasie niezmiennie prace spawalnicze. Twierdzenia te znajdują również częściowo potwierdzenie w zeznaniach świadka W. W., który pracował w tym samym zakładzie pracy.

Świadek ten świadczył co prawda pracę innego rodzaju, gdyż pracował w hali odlewniczej, jednakże wskazał, że znał się z odwołującym i wielokrotnie widywał go przy wykonywaniu pracy w boksie spawalniczym oraz w wyposażeniu spawalniczym, takim jak fartuch, okulary czy rękawice. Twierdzenia odwołującego co do rodzaju powierzonej mu pracy potwierdzają również informacje wynikające z legitymacji ubezpieczeniowej, w której wskazano, że był zatrudniony w (...) jako spawacz od 1 sierpnia 1974 r., jak również treść świadectwa pracy, w której zaznaczono, że ostatnio (tj. przed ustaniem zatrudnienia, co miało miejsce 14 sierpnia 1975 r.) pracował na stanowisku spawacza.

W ocenie Sądu w oparciu o powyższe okoliczności nie ma wątpliwości

co do charakteru pracy odwołującego w trakcie spornego okresu zatrudnienia, jak również tego, że miała ona wymiar stały i odbywała się w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie Sąd miał na względzie, że dokumentacja cechuje się pewnymi nieścisłościami co do możliwości dokładnego ustalenia od kiedy praca odwołującego powinna być kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach. W tym też zakresie Sąd oparł się

na opinii biegłej sądowej M. M., która wskazała, że samo nabycie przez odwołującego uprawnień spawalniczych – w kontekście dostępnych na tle akt sprawy i akt rentowych informacji o powierzanych mu stanowiskach – nie przesądza, że wykonywał tego rodzaju prace od dnia zakończenia podstawowego kursu spawalniczego. Biegła zwróciła uwagę, że do spawania podstawowego konieczne było odbycie swoistego okresu przejściowego pozwalającego na nabycie praktycznego doświadczenia oraz ugruntowanie wiedzy i umiejętności uzyskanych w trakcie kursu, w tym również w obecności pracownika bardziej doświadczonego. Na tej podstawie biegła przyjęła, że odwołujący wykonywał prace spawalnicze samodzielnie od 1 listopada 1974 roku. W ocenie Sądu takie stanowisko biegłej, mając na względzie całokształt okoliczności sprawy, było w pełni uzasadnione. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że odwołujący dość ogólnie opisał wykonywane przez niego prace, wskazując, że cały czas zajmował się spawaniem, co jednak przy uwzględnieniu konieczności uzyskania przez niego stosownych umiejętności w tym zakresie, jak również formalnych uprawnień, przemawia za przyjęciem przez biegłą stanowiskiem co do tego, że faktycznie odwołujący wykonywał prace spawalnicze w pełni samodzielnie po pewnym czasie

od zakończenia kursu. Stąd też zasadne zdaniem Sądu było uznanie, że odwołujący tego rodzaju pracę wykonywał od daty wskazanej przez biegłą sądową.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy uznał, że praca wykonywana przez J. C. (1) w okresie od 1 listopada 1974 r. do 14 sierpnia 1975 r. była pracą w warunkach szczególnych, odpowiadającą pracy określonej w Dziale XIV (prace różne), poz. 12 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym. Prace te były wykonywane przez odwołującego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co pozwala uwzględnić powyższy okres na poczet stażu pracy odwołującego w warunkach szczególnych.

Doliczenie okresu pracy odwołującego w warunkach szczególnych wykonywanej w trakcie zatrudnienia w (...) W. (w wymiarze 9 miesięcy i 13 dni)

do stażu pracy uwzględnione przez organ rentowy w skarżonej decyzji (t.j. 14 lat, 9 miesięcy i 6 dni) prowadzi natomiast do stwierdzenia, że J. C. (1) spełnia sporną przesłankę stażu pracy w warunkach szczególnych, bowiem legitymuje się łącznie pracą tego rodzaju w wymiarze przekraczającą 15 lat. W konsekwencji powyższego, mając na względzie spełnienie przez odwołującą pozostałych przesłanek, należało stwierdzić, że wszystkie przesłanki konieczne do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury określone w art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostały przez odwołującego spełnione, a tym samym prawo do tego świadczenia odwołującemu przysługuje.

Z tych też względów Sąd uznał odwołanie J. C. (1) od skarżonej decyzji za zasadne, wobec czego w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał jej stosownej zmiany i przyznał mu prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS.